

Concept Bestuursakkoord 2022 - 2026

gemeente
WOERDEN

Als je dan om hoog kijkt
En zo'n mooi straaltje licht ziet
Besef dan, hier wonen
Is helemaal zo gek niet...

Rijmpje van:
John Blok

Woerden, dat zijn wij samen!

Woerden, een prachtige gemeente, met de stad Woerden en de dorpen Harmelen, Kamerik en Zegveld. In Woerden kijken we naar elkaar om, hebben er oog voor elkaar. Vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals bieden een helpende hand aan inwoners die dat nodig hebben. We hebben betrokken ondernemers, die initiatieven en activiteiten ondersteunen. Ons verenigingsleven bruist voor jong en oud. Samen maken ze onze gemeente mooi. We houden van ons weidse landschap, van het dorpse met stedelijke allure.

Uitdagingen wereldwijd, landelijk, regionaal en lokaal. Ze vragen om niet stil te zitten, maar om iedere dag het verschil te maken. Dat willen we doen in de komende jaren. Met vereende kracht. We versterken het sociaal vangnet, zodat iedereen in Woerden bestaanszekerheid heeft. We besparen energie en wekken duurzame energie op om klimaatverandering te verminderen. We blijven gestaag groeien om betaalbare huur- en koopwoningen te bouwen. Om ruimte te geven aan ondernemers en werkgelegenheid. Om Woerden bereikbaar te houden met de auto en fiets. Dat doen we ook op regionaal niveau, met een stevige positionering van onze gemeente in de U10 en de samenwerking met Alphen en Gouda in het Groen Hart.

We zien ook kansen bij de groene, zorgzame en toekomstbestendige gemeente die we willen zijn. Er komt meer ruimte voor groen in de stad, meer recreatie in het buitengebied. We investeren in iedere wijk en in elk dorp, om de belangrijke ontmoetingsplaatsen in de buurt toekomstbestendig te laten zijn.

In de komende bestuursperiode willen we werken vanuit 7 belangrijke opgaven.

1. Vitale wijken, dorpen en het buitengebied
2. Zorgzame samenleving
3. Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen
4. Bouwen en wonen
5. Goed onderhoud openbare ruimte, ontwikkeling van mobiliteit
6. Een duurzame toekomst
7. Kunst en cultuur, recreatie en toerisme

Een fitte organisatie en duurzame financiën (opgave 8) zijn ondersteunend om de 70 doelen die we hebben geformuleerd te realiseren. Deze doelen vragen een daadkrachtige en betrouwbare overheid, die handelt met gezond verstand. Een overheid die luistert en meedenkt; enthousiast is over initiatieven van betrokken inwoners. De gemeente gaat wat ons betreft meer denken in mogelijkheden en minder in de belemmeringen van regelgeving. Ze is er voor de inwoners.

Wij willen vanuit de gemeenteraad midden in de samenleving staan en geven het college opdracht vanuit die samenleving te werken. Vanuit vertrouwen, met respect voor verschillen. Die verschillen hebben we ook onderling en daarvoor is ruimte. Ruimte om van mening te verschillen mag er ook zijn in de raad. Voorstellen en besluiten worden daar beter van. We staan open voor goede ideeën van alle partijen, van iedereen. Samen willen we verder bouwen aan een gemeente waar we graag wonen, werken en recreëren. Waar iedereen zich veilig en welkom voelt. Waar iedereen mee kan doen. Voor de huidige, maar nog meer voor de volgende generatie. Want Woerden, dat zijn we samen!

Tot slot spreken we onze grote dank uit richting alle inwoners, politieke partijen, organisaties, raden, kerken, verenigingen, ondernemers en ambtenaren die ons in de afgelopen weken gevoed hebben met schriftelijke en/of mondelinge informatie. Wij vertrouwen erop dat u dit herkenbaar terugziet in het akkoord.

Woerden, juni 2022

Job van Meijeren
CDA Woerden

Lenie van Leeuwen
Lijst van der Does

Coby Franken
Progressief Woerden

Daphne van der Wind
ChristenUnie-SGP

OPGAVE 1

Vitale wijken, dorpen en het buitengebied

ONZE VISIE

Woerden bestaat uit wijken en dorpen met een eigen karakter. Deze eigenheid koesteren we. Daarom is daar oog voor bij wat de gemeente doet. Samen met inwoners en de wijk- en dorpsplatforms geven we hier invulling aan.

We vinden het belangrijk dat inwoners in iedere wijk en dorp kunnen opgroeien en oud worden. Daarom zijn basisvoorzieningen op loop- of fietsafstand, ruimte voor ontmoeting en woningen voor elke levensfase van essentieel belang. In Harmelen, Kamerik en Zegveld en in de Woerdense wijken zijn die basisvoorzieningen niet vanzelfsprekend. Wij zetten erop in om dat voor nu en voor de toekomst te verbeteren. Iedere buurt moet daarbij leefbaar en veilig zijn.

Ook het landelijk gebied is onlosmakelijk verbonden aan Woerden. Het veenweidelandschap maakt Woerden tot hoofdstad van het Groene Hart. Zij is het behouden waard, maar dat vergt inzet vanwege de grote uitdagingen. Voor voedselproductie en natuur, voor wonen, werken en recreëren is ons weidse landschap van groot belang!

HIER ZETTEN WE OP IN

- 1 Inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers betrekken we meer bij hun eigen wijk en dorp door participatie en communicatie te verbeteren. Hierbij is aandacht voor representativiteit en diversiteit. Initiatieven die de wijk of het dorp versterken faciliteren we waar mogelijk.
- 2 We intensiveren de samenwerking met wijk- en dorpsplatforms en organiseren deze beter. Met ieder platform maken we afspraken over de rol die zij willen invullen en de samenwerking met de gemeente. Met het oog op toekomst dagen we platforms uit om een actuele wijk- of dorpsagenda op te stellen. Op basis van deze agenda's werken we de komende jaren samen aan de toekomst van wijken en dorpen. Inwoners van wijken zonder vertegenwoordiging moedigen we aan om deze verantwoordelijkheid op te pakken.
- 3 Wij zien in de wijken en dorpen een aantal belangrijke opgaven voor de toekomst waar we, vooruitlopend op de wijk- en dorpsagenda's mee aan de slag willen gaan:
 - a. Woningbouwplannen in Harmelen vlottrekken en woningbouwlocaties voor de nabije toekomst aanwijzen.
 - b. Een besluit nemen over de toekomst van de Schulenburg in Kamerik.
 - c. Een plan uitwerken voor de toekomst van de Milandhof in Zegveld, waarbij scenario's worden uitgewerkt om hieraan ook nieuwbouw van de Jorai-school te verbinden.
 - d. Een centrale ontmoetingsplek met goede basisvoorzieningen in de wijk Staatsliedenkwartier versterken.
 - e. Winkelcentrum Tournovsveld in Schilderskwartier vernieuwen en een besluit nemen over de aanleg van een Cruijff-court in de wijk voor jongeren.
 - f. De aanleg van het recreatie-eiland bij de Cattenbroekerplas in Waterrijk en Snel & Polanen en de op handen zijnde uitbreiding van het Winkelcentrum.
 - g. Het Orakelplein opknappen en versterken van ontmoeting in de wijk Molenvliet.
 - h. Aan de slag met de parkeerproblematiek in de Bloemen- en bomenbuurt.
- 4 Samen met agrariërs, provincie, waterschap, gebiedscommissie en natuur- en milieuorganisaties stellen we een plattelandsagenda op om de opgaven in het landelijk gebied te concretiseren en vorm te geven. De coördinerend wethouder Landelijk gebied wordt verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan.

OPGAVE 2

Zorgzame samenleving

ONZE VISIE

Woerden als een zorgzame samenleving waarin elke inwoner kan meedoen. Iedere dag werken vele professionals, mantelzorgers en vrijwilligers samen met de gemeente aan dat doel. Wij willen verder bouwen op die sterke sociale basis. We willen ruimte bieden voor een gezond leven en inwoners ondersteunen die kortere of langere tijd hulp van een ander nodig hebben. We werken hieraan in goed overleg met de Participatieraad die college en gemeenteraad voorziet van advies. We willen dat het geld dat de gemeente hiervoor inzet zo goed mogelijk terecht komt, bij de inwoners die het meest kwetsbaar zijn. Dat vraagt allereerst goed oog voor de mensen om wie het gaat. De gemeente moet daarom meer aanwezig zijn op de ontmoetingsplaatsen in de buurt. Op die manier worden problemen vroeg opgepakt. Daarmee is er oog voor eenzaamheid en kwetsbaarheid. Ook kan samen met maatschappelijke organisaties preventief worden opgetreden. In onze gemeente is er zorg op maat voor wie dat nodig heeft. We zien dat steeds meer inwoners (jong en oud) gebruikmaken van steeds zwaardere zorg. Het is voor de gemeente een uitdaging om dat betaalbaar te houden. Daarom vragen we inwoners die huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen dat ook te doen. Ook bij andere vormen van hulp en ondersteuning stellen we die vraag. We zijn ook kritisch op de kosten die de gemeente zelf maakt voor zorg en begeleiding. Daarom organiseren dit waar dat kan slimmer en efficiënter om betere, betaalbare zorg mogelijk te maken. Gezond leven vraagt ook ruimte voor sport en ontspanning. De buitenruimte in onze gemeente maken we daar steeds beter voor geschikt en is uitnodigend voor sport en spel. We bewaken dat onze sportverenigingen levendig en betaalbaar blijven.

HIER ZETTEN WE OP IN

- 5 De Maatschappelijke agenda wordt in het najaar van 2022 vernieuwd en blijft de hoofdlijn van het beleid. Vanuit een visie waarin de inwoner centraal staat, werken we deze uit in doelen en actiepunten. Dit vormt de basis voor het beleid in de komende jaren. Inclusie is een vanzelfsprekend onderdeel van deze agenda en van het gemeentebrede beleid.
- 6 In iedere wijk en dorp zijn er plekken waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting en activiteiten. Dit zijn de laagdrempelige ontmoetingsplaatsen waar maatschappelijke organisaties, buurtverbinders en WoerdenWijzer inwoners kunnen ondersteunen als zij hulp nodig hebben. Waar nodig worden deze plekken versterkt of gecreëerd. Inzet vanuit de gemeente en organisaties vindt in samenhang plaats. Door nauwe samenwerking van de vrijwilligers en professionals. Er worden afspraken gemaakt om deze samenwerking in elke wijk en dorp goed te organiseren.
- 7 We willen meer grip krijgen op de kwaliteit van hulp en zorg. Bij de inkoop leggen we specifiekere kwaliteitseisen vast die stellen aan hulp- en zorgverleners en we zien toe op de naleving hiervan. Er blijft daarbij ruimte voor passende zorg voor iedereen, ongeacht achtergrond, leefstijl en identiteit.
- 8 We willen meer grip krijgen op de kosten van hulp- en zorg. We onderzoeken hoe we begeleiding en behandeling bij WoerdenWijzer beter kunnen positioneren. Dit naar praktijkvoorbeeld van andere gemeenten. De uitkomst hiervan legt het college in een voorstel aan de gemeenteraad voor. We voeren een inkomenstoets in voor huishoudelijke hulp om te zorgen dat geld voor hulp terecht komt bij inwoners die dit het meest nodig hebben.

- 9** In samenwerking met het St. Antonius ziekenhuis en de andere opstellers van de zorgvisie bekijken we de toekomstige invulling van zorg op het ziekenhuisterrein. We zetten ons in voor zoveel mogelijk versterking van het zorgaanbod binnen de ontwikkelingen van het ziekenhuisterrein. Dag- en nachtbeschikbaarheid van huisartsenzorg in avond en weekend, een vorm van spoedzorg en 24-uurs medicijnverstrekking zijn hierbij uitgangspunten. We zien in de ontwikkeling ook kansen om geriatrie en het zorghotel te versterken. Over de invulling legt het college een voorstel voor aan de gemeenteraad.
- 10** Er is extra oog voor jongeren nodig binnen Woerden, zeker na de moeilijke laatste jaren. Samen met jongeren stellen we een jongerenagenda op en gaan met de uitwerking aan de slag. Een jongerenraad kan daar een vervolg op zijn.
- 11** Nieuwkomers krijgen een warm welkom! Mede dankzij de inzet van vele vrijwilligers zorgen we ervoor dat deze nieuwe inwoners zich snel thuis voelen en begeleiding krijgen om mee te doen in onze samenleving. Taal is daarbij essentieel. We onderzoeken hoe we de taallessen beter kunnen organiseren, bijvoorbeeld met een professionele taalschool. We passen de nieuwe wet Inburgering ruimhartig toe.
- 12** Sportvereniging dragen bij aan een gezond leven, ontmoeting en ontspanning. We blijven zorgen dat sporten ook voor inwoners met een kleine portemonnee toegankelijk is. De huurtarieven voor buitensportverenigingen worden alleen met inflatiecorrectie verhoogd. De uitgestelde huurverhoging voor binnensportverenigingen schrappen we definitief.
- 13** In overleg met WoerdenSport wordt een besluit over de toekomst van de zwembaden in Woerden voorgelegd aan de gemeenteraad. Hiervoor worden meerdere scenario's uitgewerkt. Uitgangspunten voor deze scenario's zijn bereikbaarheid voor onze inwoners, beschikbaarheid van voldoende aanbod voor zwemles, voldoende ruimte voor het verenigingsleven dat aan het zwembad verbonden is en betaalbaarheid voor alle inwoners. Ons financiële uitgangspunt is de bestaande exploitatie.

OPGAVE 3

Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen

ONZE VISIE

Woerden is een welvarende gemeente waar wordt geleerd en gewerkt. Die welvaart hebben wij voor een groot deel te danken aan Woerdens ondernemerschap en de nauwe samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs. Verenigingen en evenementen draaien voor een belangrijk deel op sponsors. Jong talent ontwikkelt zich op stageplekken en in de TechnoHUB.

Onze economie staat ook voor uitdagingen. Ondernemers zijn op zoek naar ruimte en personeel. Tegelijk hebben sommige inwoners moeite om passend werk te vinden. Kosten van grondstoffen en energie nemen toe én we hebben de opgave om duurzamer met energie en grondstoffen om te gaan om de aarde niet verder uit te putten. Wij willen daarom ruimte (fysiek en in regelgeving) geven aan lokale ondernemers die deze opgaven met elkaar willen combineren. Dat doen we voortbouwend op de goede samenwerking die er al is met Ondernemend Woerden, FermWerk, de TechnoHUB en de vele ondernemers en winkeliers die we rijk zijn.

Werk is een goede manier om mee te doen in de samenleving. Toch is dat niet voor iedereen vanzelfsprekend. De gemeente biedt dan een helpende hand, om te begeleiden naar passend werk of maatschappelijke activiteiten. Als inwoners geraakt worden in hun bestaanszekerheid is de gemeente een vangnet. We gaan armoede tegen en zorgen dat mensen met een klein inkomen ook meekomen.

HIER ZETTEN WE OP IN

- 14** Samen met Ondernemend Woerden vernieuwen we de economische visie. Uitgangspunt van deze visie is brede welvaartsontwikkeling. Een van de uitwerkingen is een behoefteonderzoek naar nieuwe (schuif)ruimte voor lokale ondernemers tot 2040. Op basis hiervan wordt de gemeenteraad een locatieonderzoek en -keuze voorgelegd.
- 15** In samenhang met de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen maken we vaart met de aanleg van nieuwe bedrijfsruimte bij de Putkop en de Van Zwietenweg. Bij de inrichting van deze terreinen werken we circulair. Bij de toewijzing aan lokale ondernemers gebruiken we maatschappelijke toegevoegde waarde en werkgelegenheid in relatie tot verkeersdruk en ruimtebeslag als criteria.
Voor kleinschalige uitbreiding en herstructurering van de bedrijventerreinen Kamerik en Zegveld voor lokale ondernemers legt het college een voorstel voor aan de gemeenteraad.
- 16** In samenspraak met inwoners, ondernemers en de initiatiefnemers van de visie Vitale Binnenstad stellen we een 'Actieplan Vitale Binnenstad' op. Met beperkte middelen streven we naar zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement, waarbij gemeente, vastgoedeigenaren en winkeliers ieder elk een evenredige bijdrage leveren.
- 17** Het Integraal Huisvestingsplan voor Onderwijsgebouwen herijken we in samenspraak met de schoolbesturen. Bereikbaarheid van zowel openbaar als bijzonder onderwijs voor alle inwoners is hierbij een uitgangspunt. Langere gebruiksduur van schoolgebouwen is een optie om de kosten beheersbaar te houden.
- 18** We benutten de TechnoHUB optimaal als onderwijstraject voor omscholing van inwoners zonder werk. Zodat zij aan de slag kunnen bij ondernemers in de techniek- en maakindustrie in Woerden en de regio. Hierover maken we afspraken tussen de gemeente, FermWerk, UWW, de TechnoHUB en Ondernemend Woerden.

- 19** FermWerk is belangrijk voor begeleiding naar passend werk. We willen meer samenwerken met sociale ondernemingen en maatschappelijke initiatieven bij begeleiding van inwoners naar werk of maatschappelijke activiteiten. We onderzoeken hoe het organiseren van beleid en uitvoering op het gebied van werk & inkomen hieraan bijdraagt.
- 20** We gaan bij de toepassing van de Participatiewet zoveel mogelijk uit van de inwoners zelf. Regels moeten daaraan dienstbaar zijn. Daarom kan hiervan kan afgeweken worden als dit zorgt voor een betere uitkomst. Als eerste willen we de sollicitatieplicht afschaffen voor inwoners van 65 jaar en ouder.
- 21** Door stijgende prijzen voor eerste levensbehoeften staat bestaanszekerheid onder druk. We versterken de bestrijding van armoede door het minimabeleid te herzien. Om ook oog te hebben voor inwoners net boven deze norm (armoedeval), kijken we ook naar een bredere toepassing van de bijstandsnorm. De actieagenda van de Raad van Kerken pakken we hierin integraal op. We werken samen met organisaties die maatschappelijk actief zijn op dit onderwerp. Een onderdeel van de herziening van het minimabeleid is het vereenvoudigen en laagdrempeliger organiseren hiervan. We onderzoeken of dit kan leiden tot een regionaal aanbod van voorzieningen waarvan inwoners gebruik kunnen maken, zoals ook andere regio's dat doen.
- 22** We maken met Cazas Wonen afspraken om vroegsignalering te versterken en niet alleen te kijken naar inkomsten, maar ook naar uitgaven. De corporatie kan ook energiemaatregelen nemen om uitgaven te beperken. Juist bij inwoners met een kleine portemonnee.

OPGAVE 4

Bouwen en wonen

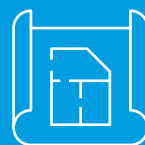
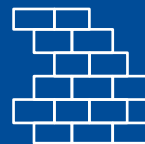
ONZE VISIE

Woerden blijft een aantrekkelijke plek om te wonen, te werken en te recreëren. De Omgevingsvisie legt een basis voor grote ontwikkelingen richting 2030. In de komende jaren groeit onze gemeente door woningbouw, nieuwe bedrijfsruimte voor lokale ondernemers en de aanleg van noodzakelijke infrastructuur. Tegelijk blijft Woerden in balans met het Groene Hart. De woningbouw in Woerden vindt binnenstedelijk plaats. Alleen bij de dorpen is er ruimte voor kleinschalige groei in de kernranden. Tussen Harmelen en Utrecht zetten we in op een 'eeuwige' groene buffer, zodat grote stad en Groene Hart gescheiden blijven. Om de druk op de woningmarkt te verlichten nemen we tal van maatregelen. Er komt extra inzet voor de bouw van betaalbare huur- en koophuizen, meer ruimte voor wonen in het buitengebied, regelgeving voor opkoopbescherming en experimenteeruimte voor creatieve woonvorming en initiatief uit de samenleving.

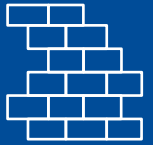
HIER ZETTEN WE OP IN

- 23** In de komende jaren willen we 300 tot 400 huizen per jaar sneller (laten) bouwen, verspreid over Woerden, Harmelen, Kamerik en Zegveld. We bouwen hiermee voort op de huidige plancapaciteit, en leggen daar in eerste instantie de prioriteit. De gemeenteraad wordt goed in positie gebracht bij het vaststellen van beleid, woningbouwprogrammering en omgevingsplannen.
- 24** We verhogen het aantal betaalbare woningen (huur en koop) in de woningbouwplanning van 50%¹ naar 60%. Het aandeel sociale huurwoningen stijgt hierbinnen van 20% naar 25%. Deze afspraak geldt (net als nu) niet per project, maar voor het geheel. Een goede verdeling is belangrijk.
- 25** De grote Woerdense ontwikkelingen binnen de Poort van Woerden (Snellerpoort, Middelland en Stationsgebied) geven we de komende jaren verder vorm. Waar mogelijk versnellen we de kaveluitgifte van Snellerpoort in de komende jaren. Door de Rijksbijdrage is betaalbare woningbouw hier goed realiseerbaar.
- 26** Met het oog op de leefbaarheid in Harmelen, Kamerik en Zegveld doorlopen we hier, samen met inwoners en andere betrokkenen zo snel mogelijk een zoekproces voor toekomstige woningbouwlocaties en starten met initiatiefnemers de ontwikkeling.
- 27** Samen met de provincie verkennen we de toekomstige mogelijkheden van de Harmelerwaard. Dit doen we in het brede perspectief van het gebied tussen Harmelen en Utrecht. We focussen niet alleen op het kassengebied. Ons uitgangspunt is een blijvende groene buffer tussen Harmelen en Utrecht, waarin de functies gericht zijn op recreatie en groenbeleving. Voor woningbouwlocaties zien we meer kansen aansluitend aan het dorp Harmelen, dan tussen Harmelen en Utrecht. We zetten een burgerberaad in om inwoners bij deze ontwikkeling te betrekken.
- 28** Er komt meer ruimte in de vergunningverlening voor extra woonruimte in het buitengebied. Zowel bij bestaande woningen als in(vrijkomende) agrarische bebouwing. Hierdoor kunnen Tiny Houses, zorgwoningen en het samenwonen van generaties gemakkelijker worden toegestaan. Uiteraard blijft hierbij oog voor het landschap.
- 29** We geven ruimte aan innovatieve woonconcepten en initiatieven uit de samenleving. Bij kleine en bij grote ontwikkelingen zoals Snellerpoort wordt ruimte gegeven aan bijvoorbeeld CPO's, woonzorg-concepten en woonvormen voor senioren (verdeeld over Woerden en de dorpen) om met een haalbaar plan te komen. Hierbij wordt dan ook de maatschappelijke meerwaarde meegewogen.

¹ De huidige Woonvisie geeft als kader mee: 20% sociale huur, 10% middeldure huur, 20% betaalbare koop.

- 30** Ook met regels willen we sturen op betaalbaar wonen in Woerden. Bij alle nieuwbouw wordt de zelfbewoningsplicht vastgelegd in de contracten. Voor bestaande woningen in de wijken en dorpen wordt een opkoopbescherming ingevoerd (tot een vast te stellen woningwaarde). Leegstand wordt actief tegengegaan. Goedkope koopwoningen worden met een anti-speculatiebeding verkocht. We onderzoeken de mogelijkheden om doorstroming binnen de gemeente Woerden te bevorderen
- 31** We vereenvoudigen de eisen aan (omgevings)plannen en vergunningen. Zodat deze sneller kunnen worden verleend, met minder administratieve lasten voor initiatiefnemers. Hiervoor verminderen we de regels, eisen en normen die de gemeente stelt. De werklast voor vergunningverleners neemt hierdoor ook af. Het college legt hiervoor een voorstel voor aan de gemeenteraad.
- 32** We stellen samen met werkgevers en uitzendbureaus een agenda op om de woonomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren en hier met elkaar verantwoordelijkheid voor te nemen. We onderzoeken of hierbij ook ruimte moet komen voor legale woonvormen voor arbeidsmigranten op bedrijventerreinen en in het buitengebied.
- 33** Door de realisatie van een opvanglocatie voor statushouders binnen Snellerpoort, in samenwerking met Cazas Wonen, zorgen we voor goede opvang en huisvesting van statushouders bij aankomst in Woerden. Ook de inzet van tijdelijke huisvesting wordt hiervoor bekeken. De huidige afspraken over woningtoewijzing en prioritering blijven ongewijzigd.

OPGAVE 5

Goed onderhoud openbare ruimte, ontwikkeling van mobiliteit

ONZE VISIE

In de openbare ruimte van Woerden is er ruimte om te spelen, wandelen en rijden. Een toegankelijke openbare ruimte om samen te leven. Inwoners vinden het zorgen voor een fijne en veilige buurt één van de kerntaken van de gemeente. De opgave om dat waar te maken is groot, omdat het onderhoud van deze ruimte en verbetering ervan veel geld kost. De gemeenteraad zal hierin keuzes moeten maken.

We werken stapsgewijs toe naar een soberder en meer betaalbaar te onderhouden openbare ruimte. Dat doen we door te kiezen voor vergroening. We geven meer ruimte voor het floreren van groen, waardoor het straatbeeld minder aangeharkt zal zijn. We kiezen ook voor differentiatie in gebied en areaal. Het onderhoudsniveau wordt in het buitengebied minder hoog dan in de woongebieden. We versoberen ook de openbare ruimte. Bij nieuwe wijken kiezen we voor aanleg van ruimte die tegen lage kosten is te onderhouden. In bestaande wijken vervangen we bijvoorbeeld bruggen door duikers en stoepen door groen. Ook geven we meer ruimte aan initiatief van inwoners en ondernemers om zelf hun steentje bij te dragen aan groen of speelvoorzieningen.

In de komende jaren willen we ook investeren in de ontwikkeling van goede mobiliteit. De uitvoering van de Verkeersvisie en -strategie krijgt verder vorm. We gaan verder met de voorbereidingen van de aanleg van de Rembrandtbrug voor een veilig, leefbaar en bereikbaar Woerden-West. In samenspraak met NS, ProRail, de provincie en het Rijk zoeken we naar middelen om het station te vernieuwen. Passend bij de gebiedsontwikkeling die we voor ogen hebben. Binnen Woerden willen we minder autoverkeer en meer ruimte voor de fiets en voetganger. Dit betekent dat we ook onderzoek doen naar een oostelijke ontsluiting. Zo kan autoverkeer dat niets in Woerden te zoeken heeft, zoveel mogelijk om de stad heen geleid worden. Fietsers krijgen zo de ruimte.

HIER ZETTEN WE OP IN

- 34** Vanuit onze visie om het onderhoud in de openbare ruimte soberder en meer betaalbaar te maken werken we een keuzeknoppennotitie uit die het college als voorstel voorlegt aan de gemeenteraad. De gemeenteraad bepaalt op basis hiervan de kaders van verder uit te werken beheerplannen. Onze uitgangspunten hiervoor zijn:
- We kiezen voor vergroening en geven ruimte aan het floreren van groen, waarbij er minder onderhoud nodig is. Een stadsecoloog gaat helpen om hierin keuzes te maken die flora en fauna ten goede komen.
 - We kiezen voor differentiatie op verschillende gebieden. Niet alle onderdelen van de openbare ruimte worden op hetzelfde niveau onderhouden. Onderhoud dat vanwege levenscycluskosten beter niet kan worden uitgesteld (bruggen, verharding) wordt zo goed mogelijk gedaan. Woongebieden kennen een ander onderhoudsniveau dan buitengebieden.
 - Bij aanleg van nieuwe woonwijken of bedrijventerreinen is het handboek openbare ruimte uitgangspunt. De ruimte wordt aangelegd met het oog op lage onderhoudskosten voor de gemeente in de toekomst.
 - We versoberen de openbare ruimte door als iets vervangen moet worden er een minder luxe (en dus goedkoper) onderdeel voor terug te plaatsen. Door niet alles wat aan vervanging toe is te vervangen, maar er soms voor te kiezen het oude weg te halen en niets nieuws te plaatsen. En door minder verlichting te plaatsen en op die manier ook te verduurzamen.
 - e. We geven meer ruimte aan initiatief vanuit de samenleving voor beheer van natuur, parken, speeltuinen, bedrijventerreinen of groen. We rekenen kosten toe naar professionele gebruikers van de openbare ruimte waar dat kan.
 - f. Op basis van deze keuzes kan het benodigde bedrag voor het onderhoud van de openbare ruimte worden bijgesteld in de richting van het beschikbare bedrag in de begroting.

- 35** De keuzeknoppennotitie wordt in 2023 uitgewerkt tot actuele beheerplannen voor de hele gemeente. Hierin krijgen ook klimaatbestendigheid, waterbeheer, bodemdaling en biodiversiteit een plek. De gemeenteraad stelt deze plannen vast.
- 36** In de komende jaren nemen we structureel 1 miljoen euro extra op voor noodzakelijk onderhoud om het veiligheidsniveau te garanderen. Daarnaast worden de begrotingsmiddelen van IBOR zo snel mogelijk geprioriteerd naar de uitgangspunten die hierboven zijn geformuleerd (punt 34).
- 37** De gesprekscyclus over de openbare ruimte tussen gemeenteraad, college en organisatie zoals die met het initiatiefvoorstel Grip op IBOR is vastgesteld, blijft uitgangspunt van de samenwerking. De beheerplannen geven daarbij de langere termijn beleidskaders en opgaven aan. Het Meerjarig onderhoudsplan geeft integraal overzicht van prioritering in projecten. Ieder halfjaar wordt hierop gerapporteerd.
- 38** De uitvoering van de verkeersvisie en -strategie krijgt komende jaren verder vorm. Prioriteiten hierbij zijn:
- Inrichting van de centrumring tot fiets- en voetgangsvriendelijke toegang van Woerden.
 - Bij reconstructies van wijken het verkeersveilig inrichten conform de 30km norm.
 - De aanleg van fietspaden en snelfietspaden.
 - Verkeersveiligheid rondom scholen.
- 39** We zetten de voorbereiding van de aanleg van de Rembrandtbrug voort. Het bestemmingsplan wordt nog dit jaar aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. Ook gaat het college verder met de aankoop van vastgoed en gronden voor het weg- en brugtracé. De forse prijsstijgingen betekenen wel dat de daadwerkelijke aanleg van de brug wordt uitgesteld tot het moment dat de gemeenteraad hierover een besluit neemt. Stabilisatie van de prijzen is voor een zorgvuldige aanbesteding noodzakelijk. Op het moment van besluitvorming worden de maatschappelijke kosten en baten van de aanleg van de brug gewogen. Voor alle partijen is er dan ruimte om een politieke afweging te maken in de gemeenteraad.
- 40** Het parkeerbeleid wordt zoals afgesproken vanaf de zomer 2022 uitgebreid geëvalueerd. De hoofdlijn van het ingezette beleid blijft daarbij in beginsel overeind. Optimalisaties worden voorgelegd aan de gemeenteraad voor besluitvorming.
- 41** Vooruitlopend op de evaluatie van het parkeerbeleid neemt de gemeenteraad een besluit naar aanleiding van de proef 'eerste uur gratis'. Dit wordt niet in de huidige vorm voortgezet. Parkeren blijft kostendekkend. Inkomsten en uitgaven worden onderdeel gemaakt van het gesprek met de Binnenstad over prioritering van de ambities voor de Binnenstad.
- 42** Het onderzoek naar en de lobby voor de aanleg van de verschillende varianten van een oostelijke randweg wordt voortgezet. De prioriteit ligt hierbij bij aansluiting van de Steinhagenseweg op de randweg bij Harmelen, om de verkeersintensiteit in Woerden-Oost zo snel mogelijk te verminderen. Externe financiering van Rijk en provincie zijn hierbij randvoorwaardelijk.

OPGAVE 6

Een duurzame toekomst

ONZE VISIE

We willen de aarde schoner doorgeven aan onze (klein)kinderen. Daarom werken we aan een groen en duurzaam Woerden. In de afgelopen jaren zijn belangrijke beleidskaders opgesteld op het gebied van grootschalige opwek van elektriciteit en de verwarming van onze huizen. De praktische uitwerking daarvan krijgt komende jaren verder vorm. We willen vanuit deze kaders met concrete projecten resultaten boeken. Dat begint met energie besparen. Hierbij zet de gemeente zich voornamelijk ook in om voor mensen met een kleine portemonnee in een oud huis ook te werken aan bestaanszekerheid. We pakken dit stevig aan met een isolatie-offensief.

In 2030 willen we meer dan de helft van ons energieverbruik duurzaam opwekken. Daarom gaan we met kleinschalige en grootschalige opwek van energie aan de slag. Hiervoor is ook voldoende netcapaciteit en opslag nodig. Daar besteden we extra aandacht aan. Een duurzame toekomst gaat ook over het gebruik van producten en materialen. We herzien in deze periode het afvalbeleid uit 2015 en stellen nieuwe doelen en maatregelen vast. Zo willen we zoveel mogelijk afval voorkomen en grondstoffen maximaal (her)gebruiken. Ook recycling wordt gemakkelijker voor inwoners, bijvoorbeeld via kringloopwinkels.

HIER ZETTEN WE OP IN

- 43** Het raadsbesluit over het afwegingskader grootschalige duurzame energie en het bijbehorende RES-bod, met de keuze deze opgave voor 50% met wind en voor 50% met zon in te vullen, is het uitgangspunt voor energieopwek in deze bestuursperiode. Dit besluit wordt uitgewerkt en uitgevoerd. Ook de keuze voor 50% lokaal eigenaarschap is hier onderdeel van.
- 44** Voor grootschalige opwek van windenergie worden de potentiële windmolenlocaties in de gemeente Woerden (Reijerscop en A12 Barwoutswaarder) gewogen door toetsing aan criteria op het gebied van gezondheid, landschappelijke inpassing, energienetwerk, draagvlak, exploitatie en realisatie. Hierbij wordt ook de nog vast te stellen Rijks-afstandsnorm gebruikt. Het nieuwe college stelt een plan op voor objectieve toetsing. Op basis van de uitkomsten van die uitwerking komt het college deze periode met een voorstel richting raad. Voor alle partijen is er dan ruimte om een politieke afweging te maken in de gemeenteraad.
- 45** Het college is alert op nieuwe ontwikkelingen, innovaties en kansen die zich voordoen en speelt daar actief op in. Als ontwikkelingen gevolgen hebben voor de Woerdense opgave of aanpak wordt dit door het college gewogen. Woerden staat open voor experimenten met nieuwe technieken voor energiebesparing, opwek en warmte.
- 46** Bij de uitwerking van het afwegingskader zoeken we naar maatwerk voor gebiedsprocessen en vergunningverlening. Zodat initiatiefnemers ook snel met concrete kleinere projecten binnen het afwegingskader aan de slag kunnen gaan en niet alle initiatieven hoeven te wachten op de grote gebiedsprocessen.
- 47** De motie voor het onderzoeken van de mogelijkheden van een zonnelint langs de A12 wordt komende periode uitgewerkt, samen met Rijkswaterstaat. Hierbij wordt gekeken of dit te combineren is met een geluidswal bij de woonwijken van Woerden en Harmelen.
- 48** De netcapaciteit en de mogelijkheden voor opslag van energie zijn een belangrijke succesfactor (of knelpunt) voor de energietransitie. We geven dit hoge prioriteit in gesprekken met de netbeheerders en onderzoeken (bijvoorbeeld in samenwerking met Woerden Energie) mogelijkheden voor innovatieve vormen van netgebruik en opslag in onze gemeente.

- 49** Voor de warmtetransitie is onze inzet primair gericht op inwoners met de laagste inkomens in oudere huizen. Zo versterken we ook bestaanszekerheid van onze inwoners. We maken hierover afspraken met de woningbouwcorporatie en kijken of we een deel van de opbrengsten van grootschalige opwek voor dit doel kunnen bestemmen. Ook richten we een isolatiefonds op om inwoners met een eigen huis en een kleine portemonnee met verschillende maatregelen te helpen om hun huis te verduurzamen. We maken hiervoor gebruik van Rijksmiddelen.
- 50** We gaan verder met de programmatische aanpak om het gemeentelijk vastgoed uiterlijk in 2030 energieneutraal te krijgen. Uiteraard blijven we hierbij de afweging maken of een investering voldoende rendabel is in het licht van andere ontwikkelingen.
- 51** We werken in deze bestuursperiode vanuit een aantal concrete indicatoren om de energie-opwek en warmtetransitie meetbaar te maken. We maken dit ook zichtbaar op de website van de gemeente en in de openbare ruimte. Dat helpt om van energiebesparing en opwek een collectieve opgave te maken.
- 52** We willen ambtelijke capaciteit inzetten om particulieren op weg te helpen bij de energietransitie. Wij stimuleren kleinere initiatieven vanuit de samenleving, zoals energiecoöperaties en de Duurzaamheidswinkel die in onze ogen kan uitgroeien tot hét informatiepunt in Woerden. Ook de informatievoorziening via de website van de gemeente wordt beter en sluit ook aan bij landelijke regelingen en lokale initiatieven en ondernemers.
- 53** Het beleid voor het plaatsen van laadpalen wordt in de komende periode herijkt aan de hand van gebruikerservaringen. We zoeken hierin een balans tussen goede laadvoorzieningen in alle buurten en een eerlijke verdeling van schaarse parkeerruimte.
- 54** Het afvalbeleid wordt herzien. Het college legt een voorstel voor aan de gemeenteraad met verschillende scenario's. Uitgangspunt is dat er meer ruimte komt voor hergebruik en terugwinning van grondstoffen. Ook recycling en upcycling, samenwerking in de regio voor efficiënt gebruik van afvalbrengstations en ruimte voor maatschappelijke organisaties zoals goede doelen maakt hier onderdeel van uit.
- 55** Het nieuwe college onderzoekt samen met Woerdense organisatoren en ondernemers hoe eenmalig plastic kan worden vervangen voor herbruikbare alternatieven bij festiviteiten en evenementen. Ook op het gemeentehuis wordt herbruikbaar materiaal de norm.
- 56** Samen met ondernemers onderzoeken we de mogelijkheid om een lokaal pakketbezorgings-systeem in te richten, waarbij pakketjes vanuit centrale punten worden gedistribueerd om vervoerbewegingen te verminderen. Gemeenten als Den Haag en Houten hebben inspirerende voorbeelden van deze schone stadslogistiek.
- 57** Samen met het Platform Laat Woerden Niet Zakken verzet de gemeente Woerden zich met hand en tand tegen olie- en gasboringen onder Molenvliet. Als het Rijk toch een vergunning verleent, zal Woerden juridische stappen zetten om boringen te verbieden. Ook zullen we alles doen wat binnen onze mogelijkheden ligt om de veiligheid van inwoners en hun huizen te garanderen.
- 58** Schone lucht is belangrijk voor een gezond leven. De gemeente kan houtrook en luchtvervuiling door verkeer tegengaan. Het college werkt een voorstel uit om luchtverontreiniging te verminderen.

OPGAVE 7

Kunst en cultuur, recreatie en toerisme

ONZE VISIE

Woerden, Harmelen, Kamerik en Zegveld vormen een bruisende gemeente, met een rijke geschiedenis en met vele initiatieven op het gebied van kunst en cultuur. Die initiatieven worden veelal mogelijk gemaakt door inwoners die als vrijwilliger of organisator ideeën tot uitvoering brengen. Daarnaast zijn er de belangrijke instellingen en organisaties die drager zijn van het culturele aanbod in onze gemeente. Kunst en cultuur blijft ons verrassen en inspireren en verdient die prominente plek in onze samenleving. Ook in de openbare ruimte, zorg- en welzijn en de wijk- en dorpsagenda heeft kunst en cultuur een plek.

Wij willen voortbouwen op het goede werk dat afgelopen jaren is verzet. Er ligt een Cultuurmanifest met goede ontwikkelrichtingen én de culturele sector wordt tijdelijk versterkt met extra middelen. Er komt geen financiële taakstelling voor het cultuurbudget.

Onze inwoners en bezoekers kunnen zich nog verder vermaken in onze gemeente. Er zijn dankzij lokaal ondernemerschap en vrijwilligerswerk volop mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Samen met Woerden Marketing geven we dit verder vorm, ook in samenwerking met ondernemers die hun verdienste hieruit halen. Woerden is en blijft een gastvrije gemeente die het bezoeken waard is!

HIER ZETTEN WE OP IN

- 59 We omarmen het Cultuurmanifest en geven hieraan uitvoering samen met de culturele sector.
- 60 Bij de uitwerking van extra ruimte voor culturele activiteiten hebben we ook oog voor (kleine) creatieve initiatieven en broedplaatsen. Het advies van de cultuurmakelaar is een leidraad voor de verdere invulling hiervan. Het college legt een voorstel voor aan de raad, waarbij ook de toekomstbestendigheid een belangrijk aandachtspunt is.
- 61 We gaan met de bibliotheek in gesprek over de functie en plek in Woerden en de dorpen. Ons doel daarbij is verbetering van verbinding met bestaande ontmoetingsplaatsen en laagdrempelige toegang tot informatie binnen aanvaardbare kosten.
- 62 Kunst en cultuur zijn en blijven ook toegankelijk voor inwoners met een kleine portemonnee. Dit is onderdeel van het minimabeleid van de gemeente.
- 63 Samen met de provincie, Woerden Marketing en lokale ondernemers versterken we ons toeristische en recreatieve aanbod en de verbinding tussen voorzieningen. In alle kernen zijn goede, duurzame recreatiemogelijkheden. Zodat bezoek zich kan verspreiden. We benutten hierbij de kracht van onze historische binnenstad, karakter als boerenmarktstad en andere kwaliteiten. Waar mogelijk benutten we kansen om provinciale bijdragen in onze samenleving te investeren.

OPGAVE 8

Organisatie en financiën

ONZE VISIE

Het college, de gemeenteraad en de organisatie werken samen voor de inwoners van Woerden. De gemeente werkt vanuit vertrouwen en openheid. Ze staat open voor goede ideeën. Als gemeenteraad, college en organisatie zijn we verantwoordelijk voor zorgvuldige besluiten en resultaten die Woerden mooier maken.

Inwoners willen een overheid die betrouwbaar is en vertrouwen geeft. Betrouwbaarheid, dienstbaarheid en daadkracht zijn kernwaarden van de gemeente die wij voor ons zien. Daarvoor is een fitte gemeentelijke organisatie nodig, die het gemeentebestuur helpt bij prioritering, besluitvorming en realisatie.

Een belangrijke basis daarbij zijn ook gezonde gemeentelijke financiën. Gemeenten hebben daarbij geen gemakkelijke uitgangspositie na de afgelopen jaren en de Rijksoverheid is ook beperkend in haar financiële horizon. Toch kunnen we bouwen op een ingezette, verstandige koers naar stabiele en gezonde gemeentefinanciën. Die koers zetten we voort, met het nodige financiële bewustzijn. Waarbij we tegelijkertijd steeds de afweging blijven maken met onze ambities en maatschappelijke opgaven.

HIER ZETTEN WE OP IN

- 64** De gemeente is gericht op haar inwoners en ondernemers en heeft een open houding voor maatschappelijk initiatief. Dit wordt uitgangspunt voor handelen van organisatie en bestuur.
- 65** Er is een duidelijke rolverdeling tussen gemeenteraad, college en gemeentelijke organisatie. De gemeenteraad wordt vroegtijdig betrokken bij nieuw beleid en grote vraagstukken en in kaderstellende positie gebracht met startnotities. Scenario's zijn veelvuldig onderdeel van besluitvorming zodat het inhoudelijke debat gevoerd kan worden.
- 66** De verhouding tussen ambities, geld en benodigde ambtelijke capaciteit is uit balans geraakt. In de komende jaren wordt hierover regelmatig het gesprek gevoerd en indien nodig wordt de raad betrokken bij de prioritering. Dit bestuursakkoord wordt uitgewerkt in een college-werkprogramma voor de komende jaren met een planning van de resultaten en activiteiten om de gestelde doelen te realiseren.
- 67** We stellen geld beschikbaar om de basis van de organisatie op orde te brengen met extra menskracht en voor de ontwikkeling van de organisatie. Het college legt een voorstel hiervoor voor aan de raad. Ook versterken we het strategisch vermogen en het aantal projectleiders in eigen dienst, vooruitlopend op extra inkosten vanuit ruimtelijke ontwikkelingen.
- 68** We gaan voortvarend aan de slag met de (verdere) implementatie van de Financiële Verordening. Waarbij college, raad en organisatie gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de naleving van datgene wat in de verordening is verwoord. We houden vast aan de financiële afspraken om te komen tot stabiele en gezonde gemeentefinanciën op korte en lange termijn. Waar ontwikkelingen dat vereisen, wijken we hiervan af.
- 69** Uitgangspunt voor het huishoudboekje van de gemeente is om de woonlasten alleen te laten stijgen als gevolg van kostenontwikkeling en inflatie. Niet om aanvullende ambities te realiseren, tenzij de raad daartoe besluit.

70 In deze periode wordt de dienstverleningsovereenkomst met Oudewater herzien. Conform de uitspraak van de gemeenteraad verwachten we van de gemeente Oudewater vooraf een toekomstperspectief dat zij heeft op de samenwerking met Woerden en de regio. Op basis hiervan stelt de gemeenteraad uitgangspunten voor de herziening op, waarbij kostendekkendheid vanzelfsprekend is. Vooruitlopend op de herziening vragen we de organisatie om steviger te sturen op inzet van de organisatiecapaciteit naar verhouding van de dienstverleningsovereenkomst.

BIJLAGE I

Financiële paragraaf

Om onze maatschappelijke opgaven mogelijk te maken stellen wij voor een aantal ambities extra middelen beschikbaar voor de jaren 2023 tot en met 2026. Dit financieren wij vanuit de positieve ontwikkeling in de Algemene Uitkering. Daarbij houden wij rekening met de mogelijke korting van ongeveer € 2 miljoen als gevolg van de herijkingen van de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten en gaan wij ervan uit dat in 2026 aan gemeenten ruimte wordt geboden om een tekort te kunnen voorkomen.

Opgave	Activiteit	2023	2024	2025	2026
2. Zorgzame Samenleving	10. Jongerenagenda / Jongerenraad	-	15.000	-	-
2. Zorgzame Samenleving	12. Schrappen huurverhoging binnensport	42.000	42.000	42.000	42.000
3. Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen	16. Actieplan vitale binnenstad	50.000	75.000	100.000	100.000
3. Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen	21. Minimabeleid uitbreiden	25.000	40.000	20.000	20.000
5. Goed onderhoud openbare ruimte, ontwikkeling van mobiliteit	Extra middelen IBOR	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
6. Een duurzame toekomst	49. Isoleren van woningen lage inkomens	-	50.000	50.000	-
Organisatie en financiën	Impuls organisatie	500.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Bestuur	Versterken bestuurskracht college	140.000	140.000	140.000	140.000
Totaal		1.757.000	2.362.000	2.352.000	2.302.000

De middelen die aan IBOR en de organisatie worden toegevoegd omvatten alle veranderingen en versterkingen die op deze domeinen worden genoemd.

BIJLAGE II

Voorstel verdeling portefeuilles collegeleden

ARJAN NOORTHOEK

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Wonen
- Vergunningverlening
- Sport
- Economische zaken (schuifruimte)
- Project Rembrandtbrug
- Project Poort van Woerden

JELMER VIERSTRA

- Duurzaamheid, klimaat en energietransitie
- Circulaire economie en afval (AVU)
- Financiën
- Binnenstad
- Cultuur
- Economische zaken (detailhandel, binnenstad)
- Project Cattenbroekerplas

MARIËTTE PENNARTS

- Coördinatie sociaal domein
- Wmo en Welzijn
- Volksgezondheid (inclusief de GGD)
- Inwonersparticipatie en gebiedsgericht werken (inclusief Dorps- en wijkagenda's)
- Dienstverlening
- Bedrijfsvoering (ICT, PenO, Archief)
- Samenwerking Woerden en Oudewater
- Toerisme en recreatie
- Project Harmelerwaard

AD DE REGT

- Beheer openbare ruimte
- Water en waterketen
- Monumenten en archeologie
- Regionale samenwerking
- Milieu (ODRU en NME)
- Bodem
- Natuur
- Vastgoed, grondbeleid en grondbedrijf
- Verkeer en mobiliteit
- Project Plattelandsagenda

JACQUES ROZENDAAL

- Werk en Inkomen
- Armoedebeleid en bestaanszekerheid
- Onderwijs en onderwijshuisvesting
- Jeugd- en jongeren
- Jeugdhulp en jeugdzorg
- Opvang en inburgering vluchtelingen en statushouders
- Coördinerend wethouder Economische zaken (Arbeidsmarkt, economische visie)
- Project Zwembad

BURGEMEESTER

- Bestuurlijke zaken
- Juridische zaken
- Burgerzaken
- Openbare orde en veiligheid
- Communicatie
- Handhaving en Toezicht
- Citymarketing
- Evenementen
- Dierenwelzijn
- Iedereen doet mee